

Václav Havel
**Videopozdrav ke konferenci „Společenská odpovědnost
obchodních společností v EU-10: Očekávání x realita“**
Uveřejněno: Praha, CEELI Ins., 15. září 2006

Rád bych co nejsrdečněji uvítal všechny přítomné a zvláště rád bych poděkoval iniciátorům konference, která je ojedinělá, a která se jako vůbec první v našich poměrech svému tématu věnuje. Byl nejvyšší čas, protože v počínání velkých, stále větších a stále integrovanějších korporací je opravdu cosi dvojsmyslného a nebezpečného. Jako celá moderní civilizace nám přinášejí bezpočet rozmanitých výhod a radostí, ale zároveň je jejich působení provázeno velmi spornými důsledky, které nám v dlouhodobějším výhledu mohou velmi ztížit život. Jakoby zájmy okamžité, krátkodobé, byly stále nadřazovány zájmům dlouhodobějším, jako bychom vycházeli z hesla: po nás potopa. Jako bychom uměli spočítat jenom to, co se dá prokázat účetními výkazy a jako bychom nebyli schopni myslet dál. Kdybych měl to, co mám na mysli, ilustrovat konkrétním příkladem, zmínil bych to, o čem mluvívám dlouho a často, totiž o pyšném, naprosto neekonomickém a paradoxně – z pohledu ekonomiky – neekonomickém nakládání s naší zemí. Vznikají nová a nová pásma přízemních jednopodlažních budov kolem měst, továrny, supermarkety, sklady, gigantická parkoviště a mezi nimi nic, jenom jakási step. Není to ani příroda, ani les či louka, ale není to ani město. Je to pyšné rozcapené nic, zaujímající stále větší plochu. Přičtème k tomu takzvané průmyslové zóny, a během jedné generace tímto způsobem zlikvidujeme tak velký kus kulturní krajiny, jaký nebyly schopny zlikvidovat celé generace před námi. Důsledky ale nejsou pouze v tom, že produkujeme víc a víc kysličníku uhlíčitého a stále menší část přírody je schopna ho vstřebat a vrátit v podobě kyslíku. Existují i další nedobré důsledky. Nepřirozený způsob osídlení a typ zástavby vede k rozkladu přirozených komunit, autentických sídel i vztahů mezi lidmi a z toho pramení odcizení a pustota života. Stát sice snad zvýší svůj hrubý domácí produkt a rozmnoží paletu nabízeného zboží, ale zároveň se promění v jednu pustou aglomeraci. Lidem, kteří budou odsouzeni v této aglomeraci žít, bude posléze lhostejné, že mají na vybranou mezi pětadvaceti druhy pomazánek. Budou ztrácet smysl života, protože budou rozbity přirozené lidské, existenciální a sociální vztahy, společenství, komunity i kontinuita generací, upadne výchova k respektu k určitým řádům a především k řádu mravnímu. To všechno se těžko dokazuje, to všechno je těžko spočitatelné. Jsou to ale myslitelná nebezpečí, spojená s podnikáním velkých korporací. Neříkám, že korporace jsou zločinné, nechci, aby byly zrušeny, nebojuji proti nim. Upozorňuji pouze na dvojsmyslnost mnohých věcí a vyzývám k hlubší a odpovědnější reflexi vlastního počínání.

Děkuji.